

Priprema za laboratorijske pretrage

Opće upute za pripremu bolesnika prije uzimanja uzorka krvi

Dan prije uzimanja uzorka krvi potrebno je **izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost** te uzeti uobičajene obroke hrane, ali ne premasne.

Poslije 19.00 sati uvečer dan prije odlaska u laboratorij **ne uzimati hranu, piti alkohol te pušiti.**

Ako se zna da neka farmakološki aktivna tvar (lijekovi, alkohol, kofein, nikotin, sredstva ovisnosti, oralni kontraceptivi) značajno utječu na koncentraciju analita koji se mjeri, treba je ako je moguće izbjegavati najmanje dva dana prije uzimanja krvi.

Za redovite pretrage uzorak krvi od bolesnika uzeti ujutro između 07.00 i 09.00 sati dok je bolesnik odmoran, a prije nego što je podvrgnut dijagnostičkim i terapijskim postupcima. Ujutro na dan vađenja krvi nije dopušteno konzumirati ništa osim vode.

Nužno je stvoriti uvjete koji osiguravaju da bolesnik bude odmoran i opušten prije uzimanja uzorka krvi zbog mogućih promjena u intermedijarnom metabolizmu ugljikohidrata, lipida i proteina zbog djelovanja kortikosteroida i kateholamina.

Upute za pripremu bolesnika prije određivanja lipidnog statusa

Dva tjedna prije uzimanja uzorka krvi:

- uobičajeno se hraniti
- izbjegavati promjene u tjelesnoj težini

48 sati prije uzimanja uzorka krvi:

- izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost
- ne uzimati alkohol

24 sata prije uzimanja uzorka krvi:

- uzimati uobičajene obroke hrane, ali ne premasne

12 sati prije uzimanja krvi:

- poslije 19.00 sati uvečer dan prije odlaska u laboratorij ne uzimati hranu, piti alkohol, kavu te pušiti

Određivanje kolesterola ne bi trebalo provoditi prije no što prođe 8 tjedana od:

- akutnog infarkta miokarda
- kirurške operacije
- traume
- sekundarne bolesti s promjenama u metabolizmu lipida
- akutne bakterijske ili virusne infekcije

Napomena:

U dogovoru s liječnikom, 48 sati prije uzorkovanja ne uzimati lijekove koji utječu na koncentraciju lipida (antihipertenzivi, estrogeni, progestini, tiroidni hormon).

Upute za pripremu bolesnika prije određivanja željeza

24-48 sati prije uzimanja uzorka krvi ne piti sokove obogaćene vitaminima ni pića uz dodatak roboransa.

Ako je bolesnik pod terapijom preparatima željeza i/ili multivitaminским preparatima obogaćenim željezom kontrola željeza u serumu izvodi se najmanje:

tjedan do 10 dana dana nakon peroralnog uzimanja preparata željeza
tri dana nakon davanja intravenoznih preparata
mjesec dana nakon intramuskularnog davanja željeza

Koncentracije željeza u serumu su povećane kod primjene acetilsalicilne kiseline, kloramfenikola, oralnih kontraceptiva, multivitamina i kemoterapijskih agenasa, posebno cisplatina i metotreksata.

Upute za pripremu bolesnika prije provođenja testa oralne podnošljivosti glukoze

Test se izvodi ujutro nakon što je bolesnik prethodnu noć bio natašte (8-14 sati), a tri dana prije toga na uobičajenoj prehrani (>150g ugljikohidrata na dan) i bez ograničavanja tjelesne aktivnosti.

Za vrijeme testa bolesnik se ne treba izlagati pojačanoj tjelesnoj aktivnosti, ne smije jesti, piti kavu i druga pića, niti pušiti.

Upute za pripremu bolesnika prije testa na okultno krvarenje u stolici

7 dana prije testa **ne preporučuje se uzimati lijekove** koji mogu dovesti do krvarenja u probavnom sustavu i pojave krvi u stolici (aspirin, indometacin, fenilbutazon, rezerpin, kortikosteroidi i dr.)

test treba odgoditi kod proljeva, menstruacije, krvarenja iz hemoroida i hematurije

preporučuje se analizirati tri uzastopne stolice kroz tri dana i to po dva uzorka s različitih mjesta iz svake stolice. Ukoliko stolica izostane jedan ili više dana, uzorak uzeti prilikom prve sljedeće stolice.

Treba izbjegavati:

nedovoljno pečeno crveno meso (janjetina, govedina), jetrene kobasice, bijelu repu, hren, dinje, lubenice i sl.

preparate željeza

vitamin C u količini >250 mg/dan

Preporučuje se:

dobro kuhano meso, perad, riba, žitna kaša, kuhano voće i povrće, kikiriki i drugo koštunjavo voće, kokice, kruh od mekinja, salate

Upute za uzimanje uzorka urina

Uzorak urina za kvalitativnu analizu

uzorak izbora je srednji mlaz prvog jutarnjeg urina nakon noćnog sna, toaleta vanjskog spolovila, prije doručka i drugih aktivnosti, pri čemu vrijeme od posljednjeg pražnjenja mjehura treba biti najmanje 4, a najviše 8 sati

analizu se ne preporučuje raditi kod žena neposredno prije, za vrijeme i neposredno nakon menstruacije kao ni kod žena koje imaju vidljiv vaginalni iscjedak

uzorak urina treba skupljati u čistu posudu sa širokim grlom koja je za jednokratnu upotrebu

kada se uzorak prenosi do mjesta obrade, posuda mora biti zatvorena

24-satno skupljanje urina

Urin sakupljati u čiste plastične boce.

Ujutro potpuno isprazniti mjehur. Taj urin baciti i od tada skupljati urin tijekom cijelog dana i noći do drugog dana ujutro, uključujući i prvi jutarnji urin drugog dana. Tijekom sakupljanja urin držati na hladnom mjestu.

U laboratorij donijeti cjelokupnu količinu 24h urina.

Postupak uzimanja uzorka urina za analizu sredstava ovisnosti

Ispitaniku se daje čaša za uzorak

Provjerava se temperatura uzorka. Uzorak neadekvatne temperature se neće zaprimiti.

Ne preuzimaju se uzorci donešenog urina od strane drugih osoba (izuzetak su roditelji koji donose uzorak)

Izdavanje nalaza

Nalazi se izdaju prema dogovoru s pacijetom i ovisno o pretragama koje su tražene:

Vrijeme izdavanja nalaza urina na psihoaktivne tvari je ponedjeljkom, srijedom i petkom 14.00 -15.00 sati (izrađuju se ponedjeljkom, srijedom i petkom).

Vrijeme izdavanja nalaza određivanja koncentracije lijekova karbamazepina, fenobarbitona i valproata je petkom 14.00-15.00 sati, osim litija koji se radi i izdaje svaki dan

Vrijeme izdavanja nalaza hormona štitnjače je srijedom 14.00-15.00 sati (izrađuju se utorkom)

Vrijeme izdavanja nalaza željeza, feritina i transferina je četvrtkom 14.00-15.00 sati.

Ukoliko nalaze ne podignete pravovremeno, isti se mogu podići prema dogovoru !